

Anul 1.

Anul, 2 Iunie 1925.

No. 10.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizorului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partit. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizorului școlar — Alud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Note și impresii din călătorie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V.
In dimineața zilei de 20 Maiu, înainte de a părăsi Bicazul, s'a oficiat de către colegul nostru *Ioan Popa* și părintele *Borș* un *Te Deum* pentru augusta familie domnitoare. A cântat corul elevilor, condus de părintele amintit. Serviciul acesta solemn s'a ținut în castelul regal de acolo. După aceste ni s'a servit o gustare copioasă de către dna și dl *C. Armășescu*, administratorul Domeniului Coroanei. Am rămas cu toții mult îndatorați acestei distinse familii, pentru primirea aleasă și atenția, ce ni s'a dat în timpul petrecerii noastre în Bicaz. De aci s'a mai expediat de către noi o telegramă de omagiu M. S. Regelui la București.

Din Bicaz drumul se ramifică în două părți: o parte o ia către Bicazul din Ardeal, iar alta pe râul Bistrița în sus. Noi o luăm pe cea din urmă.

Și în partea aceasta sunt regiuni încântătoare. De ambele părți ale drumului se ridică înălțimi mari, acoperite cu păduri bogate de brad și fag. Bistrița curge când în dreapta, când în stânga drumului; peste ea duc poduri lungi de piatră și fier.

Pe apele verzi și iuți ale Bistriței se strecoare acum zilnic sute de plute de brad. Plutele aceste sunt mai mici ca cele de pe Mureș; conducerea lor însă nu e așa de ușoară ca a celorla. Din cauza repeziunii apei și a multelor cotituri a râului, plutașii trebuie să fie mereu cu băgare de seamă, ca să nu se desfacă ori împodmolească pluta.

În calea noastră adeseori ne-am oprit pe țărmul râului și am admirat dibăcia acestor oameni, în mănuierea pluteilor.

Cea dintâi școală, care am vizitat-o în ziua de 20 Maiu a fost școala din satul *Cârnu*, com. Bicz; are local propriu cu un singur post. Titular e dl *D. Trifan*, azi subrevizor școlar de control. E suplinit de fiul său *Gh. Trifan*, tot învățător. Aci am aflat un atelier de lemnărie de toată frumuseța, organizat de tânărul *Gh. Trifan*.

Mergând mai departe pe drum am ajuns la școala din comuna *Isvoru Alb*; local nou, încă neisprăvit, cu două săli de clasă. Învățători: *H. Nistor* și dșoara *Maria Gheorghieș*. Pe lângă aceasta școală există un atelier de rotărie și tinichigerie.

Din Isvoru Alb am trecut la *Gura Hangului*. Școala de aci are local propriu cu trei săli de clasă și patru posturi de învățători. Directorul acestei școale e dl *Grigorie Grigorie*. Am ascultat două lecții practice; una de dl director *Grigorie* și alta de dșoară învățătoare *Neamțu*. Ambele lecții au fost bine predate. Aci am văzut două ateliere: unul de lemnărie și altul de țesătorie.

În gura Hangului afară de școale am mai vizitat și atelierul de țesătorie al „Cercului gospodinelor” unde am aflat multe obiecte frumoase și prețioase. Astfel de ateliere ar fi bine să se înființeze și prin comunele noastre din Ardeal.

În nemijlocită apropiere cu Gura Hangului se află comuna *Hangu*. Aci există un gimnaziu, judecătorie și spital. De aci am ajuns la școala din *Răpciune*. Localul acestei școale e frumos și solid; la școală sunt sistemizate patru posturi de învățători. Școala e condusă de dl *Grigorie Vlad*, subrevizor școlar de control.

Din Răpciune am trecut la școala din satul *Schitu*, care școală iarăși are în local nou și frumos.

Seara am dormit la schitu *Durău*. Schitul aceasta se află la poalele *Ceahlăului*, unul dintre cei mai înalți munți ai Moldovei. La schit în prezinte sunt puțini călugări; starețul schitului se numește *Teofan Ionescu*.

Joi 21 Maiu — serbătoarea sf. Constantin și Elena ne-am rentors dela schit iarăși la Răpciune, pentruca să luăm parte la cercul cultural al învățătorilor. Dimineața am ascultat mai întâiu serviciul divin la biserica din satul Schit. A cântat corul gimnaziului din Hangu, condus de dl *Galinescu*, directorul acestui gimnaziu. După aceste a avut loc în școala din Răpciune ședințele cercului cultural. În ședința intimă s'au ținut două lecții practice: „Deașteaptă-te Române” (dș inv. *Elena Bălău*) și „Horia, Cloșca și Crișan” (dș inv. *Eleonora Zugrăvescu*). Ambele lecții au fost foarte bine reușite; domnișoarele învățătoare au fost feli-citate de către toți ai noștrii.

La ședința publică, care s'a ținut după masă, a luat parte mult popor. Vorbește frumos dșoara inv. *Elena Bălău* despre: „Limba, portul și datinile noastre”. Dintre ai noștri au dat povețe sătenilor adunați, domnii colegi *Baicu*, *Popa* și *Stoia*. Seria vorbirilor o incheie dl subrevizor *Gr. Vlad*, care mulțumește excur-

sioniștilor pentru că n'au pregetat a veni în comuna aceasta, între frații lor moldoveni.

După aceste a urmat producția școlară cu un program bogat, compus din coruri, declamări, jocuri și piese teatrale. Toate acestea au fost bine executate.

Atât la prânz, cât și seara, am luat masa împreună cu domnii învățători dela cerc. A domnit iarăși în sinul nostru o animație și dragoste frățească cum rar se mai vede. Reușita serbărilor din aceasta frumoasă zi se poate atribui în rîndul întâiu dlui Gr. Vlad, neobositul subrezvizor școlar din Răpciune.

Comunele din partea acesta a locului seamănă mult cu comunele noastre de pe lângă Abrud. Așezarea lor, apoi sistemul de construcție al caselor și al clădirilor economice sunt aceleași. Ocupația principală a locuitorilor e lemnăritul; unii lucră în pădure, alții transportă plute pe Bistrița. Banul se câștigă ușor, dar în acelaș timp să și cheltuieste repede. Am înțeles de altfel, că țăraniile noștri de pe acolo sunt buni și morali. Dintre patimi numai beția e puțin lătită. Cărciumile sunt în mâna alor noștri; dar mi-se pare, că să face abuz cu ele, intrucât și aci se dau prea multe brevete.

În ziua de 22 Maiu am plecat din Răpciune mai departe la drum. La comuna *Călugăreni* am părăsit Bistrița și am luat drumul, ce duce peste *Petru Vodă*, la *Târgu-Neamțu*.

În calea aceasta am vizitat mai întâi școala dinsatu *Poiana Teiului*; are trei săli de clasă cu trei posturi de învățători. Aci mai funcționează un atelier de dogărie și altul de țesătorie, apoi o pepinieră de pomi fructiferi și o stupină (moldoveanul îi zice „prisacă“) de vre-o treizeci stupi, proprietatea dlui *C. Vasiliu*, directorul acestei școle.

Am vizitat apoi școala din *Coroiu*, com. Călugăreni. Local nou, cu două săli de clasă și o sală pentru atelier. Învățători: *Preolul I. Petrescu* și *Maria Fărcășanu*.

Înaintând puțin dela satul Coroiu spre miază-noapte, ajungem la poalele muntelui „Petru-Vodă“. Se spune, că muntele acesta și-ar fi luat numirea aceasta dela voevodul *Petru Rareș*, care pe aci s'a fost refugiat în Ardeal. Drumul peste Petru-Vodă trece printr'o frumoasă pădure de brad; el merge tot în serpentine aproape șapte kilometri.

La poalele muntelui Petru-Vodă, dinspre Târgu-Neamțu, se află o altă cooperativă forestieră sub denumirea „Mihăețu“. Cooperativa aceasta a construit trei localuri de școală, în satele *Plotonul*, *Pipirig* și *Stânca*.

În vârful muntelui Petru-Vodă ne-a întimpinat, cu elevii, dl învățător din satul Ploton. Întimpinarea aceasta, care avu loc pe ploaie, acolo sus în largul naturii, la răspântia drumurilor, m'a înduioșat mult...

Scoborând de pe Petru-Vodă, în scurt timp am ajuns la

școala din *Pipirig*, locul de naștere al mamei lui Creangă. Școala de aci are un local nou cu patru săli, locuință pentru director și acareturile necesare. Directorul acestei școale e dl *D. Gheorghită*, azi subrevizor școlar de control. Mai sunt apoi la școală patru învățătoare, între care e și dna *Elisabeta D. Gheorghita*, soția dlui subrevizor. Dintre învățătoare, două sunt titulare, două suplinitoare. Pelângă școală funcționează trei ateliere: două pentru băieți — unul de lemnărie și altul de cismărie — și al treilea de țesătorie pentru fete. Acesta din urmă, care e condus de dna *Gheorghită*, merită toată lauda.

Aci am ascultat o lecție practică din geografie: „Bogățiile Transilvaniei”. Lecția aceasta, care a reușit bine, a fost ținută de către dșoara inv. *Maria Heghelegiu-Creangă*.

La prânz ni-s'a oferit din partea soților *Gheorghită* o masă foarte bogată și gustoasă. Plecând de aci am vizitat școala din satul *Stânca*, care are local nou, de lemn. Satul *Stânca* e locuit de Țigani.

De aci înaintând pe drum, am ajuns la cerbăria statului. Aceasta ocupă un teritor de pădure de mai multe hectarii, închis cu o îngrăditură înaltă și solidă de scânduri. Cerbii pasc aci liniștit, fără frică de vânători ori lupi. Ni s'a spus, că în prezinte sunt vre-o șaizeci exemplare. Noi încă am văzut multe din ele.

Plecând mai departe, am ajuns, în aceaș zi către seară, la *Mănăstirea-Neamțu*. Mănăstirea aceasta e cea mai mare din țară. În prezinte sunt vre-o patrusute călugări. Superiorul mănăstirii e Cuviosia Sa Arhimandritul *Daniil Ciubotariu*. Am fost primiți și găsduiți foarte bine. Mănăstirea-Neamțu a fost înființată în anul 1392 de către călugării *Sofronie*, *Pimen* și *Silvan*, pe vremea domniei lui *Petru-Mușat*. Ștefan cel Mare a făcut biserică mare, ce se vede astăzi, ceva mai sus de locul biseriței celei vechi a lui *Petru-Mușat*, care se ruinase. Biserica aceasta are hranul „Inălțării Domnului” și a fost sfințită „în anul 1497 Noemvrie 14, precum pe piatra de deasupra ușii bisericii se vede însemnat, dupăce a biruit pe Albert, craiul leșesc”. Aci am avut de văzut multe lucruri bune și frumoase, pe cari însă, din cauza puținului spaț, nu le mai înșir aci. Ele se pot afla de cei doriți în broșura „Călăuza Mănăstirii Neamțului”, ce a apărut în tipografia de acolo și care costă numai 3 lei.

În ziua următoare de 23 Maiu am plecat de aci la Târgu-Neamțu. În drum ne-am abătut pela ruinele legendarei cetăți a Neamțului, unde ne-au întimpinat aproape toate școalele din Târgu-Neamțu. A fost un entusiasm de nedescris. S-au ținut vorbiri înflăcărate din partea ambelor părți.

Scoborând în oraș am vizitat școala primară No. 1 „*Gri-gore Sturza-Vodă*”. E cea mai veche școală în părțile aceste; a fost ridicată de către Mănăstirea Neamțu, pe timpul domniei voevodului sus amintit. Am cercetat și școala evreiască, ce are patru clase și urmează programa statului.

După prânz am mai vizitat școalele No. 2. de băieți și No. 1. de fete. La școala din urmă am aflat ateliere de țesătorie, croitorie și bucătărie. În atelierele aceste lucrează cele 50 eleve din clasa V. supraprimară. Am văzut obiecte foarte frumoase. Diriginta acestei clase, dna *Gheorgheasa*, soția dlui revizor școlar, merită toată lauda pentru rezultatele aceste strălucite.

Am văzut și grădina de copii No. 1. unde ne-a ținut o lecție practică dșoara *Felicia Pedemonte*. De aci am trecut la orfelinatul orfanelor de războiu, unde asemenea am admirat atelierele de țesătorie și lenjerie. În sfârșit am mai vizitat aci gimnaziul de fete „Regina Maria”, unde am fost întreținut de corul elevelor, care a executat foarte frumos și artistic, mai multe compoziții draguțe.

Marian Sasu.

Expoziția școlară județeană de lucru manual.

O dispoziție înțeleaptă a fost aceea de a se organiza în capitala fiecărui județ câte o expoziție de tot ceace s'a lucrat mai de seamă în cursul anului școlar, de către elevii și elevele școalelor primare din județ.

Prin organizarea acestor expoziții profităm deopotrivă cu toții. Autoritățile școlare, părinții și în genere publicul mare iau cunoștință mai apropiată de ceace se lucrează în școlile aceste de temelie ale neamului nostru și în direcția aceasta practică. Învățătorii și elevii la rândul lor au prilej ca să-și arate înaintea acestora hărnicia și pricepera lor. Unde mai punem că prin astfel de expoziții se încurajază și stimulează simțul de muncă și întrecere dintre diferitele școli. În urma acestui proces de bună seamă se va naște un curent mai puternic pentru îmbrățișarea meseriilor de către fii neamului nostru. Iată deci o seamă de foloase provenite din organizarea acestor expoziții școlare de lucru manual.

Școalele noastre primare n'au fost pregătite pentru expoziția din acest an. Ordinul ministerial, dat în cestiunea aceasta, a sosit la sfârșitul anului. Acesta trebuia să se fi dat la începutul anului pentruca școalele să se poată pregăti de *expoziție*, unde se expun de regulă tot ce e mai frumos și mai ales.

Împrejurării acesteia cred eu, că este a se atribui faptul, că la expoziția noastră școlară județeană, puține școale au expus obiecte. Oamenii au fost ambițioși și mai bine au renunțat decât să trimită obiecte mai puțin reușite. Dar vorbă e, că începutul s'a făcut și acest început e mult promițător. Suntem siguri, că la anul viitor vor expune obiecte toate școalele de seamă din județul nostru.

În anul acesta au expus obiecte școalele următoare :

1. Școala primară de stat „*Axente Sever*” din *Aiud* (secția română și maghiară) expune lucrări de broderie, lenjerie, cusături, perinițe, ajoururi, croșetări, impletituri, deseme și o mulțime mare de obiecte din lut, lemn și carton, făcute de elevi, după priceperea și inchipuirea lor proprie. Școala aceasta expune cele mai multe obiecte

2. Școala primară de stat „*Avram Iancu*” din *Alba Iulia* expune broderie, cusături, ajoururi, impletituri, deseme după natură: scaune de lemn și paturi de fier, cari au fost confecționate de către elevii din cursul supraprimar de acolo.

3. Școala primară de stat (secția română și maghiară) din *Blaj* broderie, cusături, croșetări, impletituri și diferite obiecte de lemn, lut și carton.

4. Școala primară de stat (secția română și maghiară) din *Uioara* expune broderie, cusături, ajoururi și impletituri.

5. Școala primară de stat din *Vinful de jos* gogoși de gândaci de mătasă, borangic depănat; obiecte de lemn ca scaune de bucătărie și mescioare pentru flori, făcute de elevii din cursul supraprimar.

6. Școala primară de stat din *Stremț* expune cusături frumoase.

7. Școala primară de stat din *Poiana Aiudului* a trimis o piună.

8. Școala primară de stat din *Acmăriu* expune o moară.

9. Școala primară de stat din *Galda de jos* țesături de hârtie.

10. Școala primară de stat din *Gusu* obiecte de lemn ca pluguri, grape, cobile, tănjale și juguri.

11. Școala primară de stat din *Cut* țesături de hârtie, șoșoni de papură, corpuri geometrice de lemn.

Cea mai mare parte a obiectelor înșirate aci, mai ales cele lucrate de fetițele noastre, sunt de toată frumuseța. Unele din ele sunt lucrate adevărat artistic.

Domnii învățători și învățătoare, dimpreună cu elevii dâșilor, cari au expus obiecte la aceasta primă expoziție de lucru manual, pot fi mândri și mulțumiți de rezultatele muncii lor stăruitoare, prestată cu atâta paciență și abnegație în cursul acestui an școlar.

În legătură cu aceste țin să mai amintesc că corpul didactic primar din localitate a avut un rol important în organizarea acestei expoziții. Pe el a căzut sarcina de a primi, de a desface și de a așeza la locul lor fiecare obiect.

Tot din sinul acestui corp s'a supravegheat zilnic expoziția, dându-se vizitatorilor — și-au fost mulți — toate lămurile de lipsă. În special merită recunoștiința dnii directori *Iosif Marian* și *Ioan Kádár*, dna *A. Panfa* și *Mărioara Man*, învățătoare; apoi dșoara *Augusta Franz* dela grădina de copii din localitate. **Sirius.**

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

Revizoratul școlar al județului Alba de jos.

Către toate direcțiunile școlilor primare de stat.

No. 1313/1925.

I.

În vedere că în sezonul de primăvară calea ferată nu este aglomerată și poate efectua cu înlesnire transporturile de lemne de foc, de oarece traficul este scăzut până la 15 August a.c. cu onoare Vă rugăm să binevoiți a lua dispozițiunile necesare ca toate instituțiunile ce depind de Dv. să se aprovizioneze cu cantitățile necesare pentru iarna anului 1925/1926 până la data arătată mai sus.

Totodată aducem la conștiința Dv. că după data de 15 Aug., vagoanele vor fi prinse la alte transporturi în special la cereale și sfeclă și din această cauză nu se vor mai putea face transporturi de lemne.

No. 1354—1925.

II.

La atelierul de pe lângă școala primară Răbâia-Horodniceni, jud. Fălticeni se pot comanda: Colecții corpuri geometrice (200 lei colecția); material didactic p. grădini de copii (Darurile lui Froebel 1800 lei); echere (20 lei buc); compase cretă (100 lei); linii grdate p. tablă (metru) à 15 lei; tesghiile p. atelierele de tâmplărie. à 1600 lei. Tot materialul didactic se lucrează în condițiuni foarte bune și după modelul On Casei Școalelor. Atragem atenția asupra acestora și indemnăm Direcțiunile noastre școlare cari au ateliere să procedeze asemenea.

Nr. 1248—1925

III.

Recomandăm Tabloul istoric, întocmit de d. Gh. Cherciu, inspector școlar, Elena Iconomu, institutoare și. D. Ionescu institutor. Acest tablou e colorat pe secole și ilustrat cu toți Domnii și Domnițele, cari au lucrat pentru binele țării. Se poate comanda dela dl D. Ionescu, inst. București str. Rotari 2. Prețul 70 lei.

No. 1433/1925.

IV.

În temeiul Ord. No. 54505/925, Vă facem cunoscut, că Onor. Ministerul a aprobat următoarele sărbători, cari se vor ține de elevii unitari.

- 1) Trei zile de Crăciun (Dec. 25, 26 27).
- 2) Ziua anului, nou,
- 3) Vinerea Paștilor.
- 4) Trei zile de Paști.
- 5) Înălțarea Domnului.
- 6) Două zile Rusalii.

No. 1523/1925. V.

Vă trimitem spre strictă executare ordinul Inspectoratului No. 1158/1925:

„In inspecțiile făcute prin diferitele comune, am constatat o culpabilă neglijență la facerea mediilor. Unii învățători calculează mediile pe obiecte, fără nici o zecimală. De pildă, dacă la cetire a obținut un elev pe trimestrul I nota 7, pe al doilea 6, pe al treilea 7, i se dă media 7, sau 6, după cum crede de cuviință, învățătorul. Media pe grupe se calculează numai cu o zecimală, în loc de două. Alții trec medii în matricolă și la obiectele ce nu le au în program: așa, trec notă la intuiție pentru elevii claselor III. și IV., și la compuneri pentru cl. I. și II.

Apoi, s'a constatat că unii învățători promovează elevii din clasă în clasă chiar dacă au nota 3 la un obiect, dacă la grupa respectivă din care face parte obiectul iese o medie poate 5.

Toate aceste nereguli trebuie să inceteze.

Veți atrage serioasa atențiune a învățătorilor să respecte regulamentul, care prevede ca pentru fiecare obiect în parte, și pentru fiecare grupă de obiecte, mediile se calculează cu două zecimale.

Se vor conforma în această privință regulamentul de administrație interioară a școlilor primare, publicat în colecțiunea de legi și regulamente sub capitalul: „Examenul, promovarea și situația definitivă a școlarilor”, la pag. 149 și următoarele, art. 79—86. Orice abatere va fi aspru pedepsită”.

No. 1573/1925. VI.

Toți directorii de școală vor trimite de urgență tablourile statistice, cerute de Inspectorat cu ordinul No. 8748—1925 și publicat în No. 10—12 al revistei „Vatra Școlară”.

Revizor școlar, *M. Sasu*.

ȘTIRI.

* *Revista va apare regulat și peste vară. Cei-ce își vor schimba domiciliul în acest timp ne vor anunța de grabă, pentruca să știm unde să le trimitem revista. Restanțierii sunt rugați a ne trimite abonamentul.*

* În 14 Iunie a. c. a avut loc cununa iubiților noștri colegii *Grigorie Ursu* și *Paula Moldovan* din *Lioara*. Sincerile noastre felicitări și urări de bine.

* Salarele de pe Iulie și August se vor primi de odată, spre care scop s'au și înaintat statele la Inspectorat.

* La Cooperativa noastră se găsesc certificate școlare pentru elevii, cari voiesc să treacă la alte școli. Comandele să se adreseze acolo și nu

la Revizorat.

* Cursurile pedagogice de vară pentru învățătorii suplینitori se vor ținea anul acesta la *Cluj*. Cei-ce vor trebui să participe la aceste cursuri vor fi anunțați special în zilele aceste.

* Cursurile de Limba Română, istorie, geografie etc. cu învățătorii dela școlile minoritare de stat, se vor ținea la școala normală din *Câmpulung* (Mușcel). Din județul nostru vor fi trimiși numai 12 învățători. Aceștia vor fi anunțați special în aceste zile.

* La cursurile de perfecționare din *Deva* au fost trimiși colegii: *Andrei Floașiu* (Alba-Iulia), *Ștefan Gligor* (Cisleiul de Mureș) și *Ioan Mureșan* (Crăciunel).